

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 140g/2017

privind excepția de neconstituționalitate a articolului 327 din Codul penal
(abuzul de putere sau abuzul de serviciu)

CHIȘINĂU

15 decembrie 2017

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

Curtea Constituțională, statuând în componența:

DI Tudor PANȚÎRU, *președinte*,
DI Aurel BĂIEȘU,
DI Igor DOLEA,
Dna Victoria IFTODI,
DI Victor POPA,
DI Veaceslav ZAPOROJAN, *judcători*,
cu participarea dlui Dumitru Avornic, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă la 26 octombrie 2017,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând la 15 decembrie 2017 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a articolului 327 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ridicată de către avocatul Vasile Nicoară în dosarul nr. 1a-1159/15, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională la 26 octombrie 2017 de către completul de judecată din cadrul Curții de Apel Chișinău (Ion Pleșca, Oxana Robu, Stelian Teleucă), în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău, din 18 iunie 2015, N. Vicol a fost condamnat pentru săvârșirea infracțiunilor prevăzute de articolele 323 alin. (1) [*Favorizarea infracțiunii*] și 327 alin.(1) și (2) lit. c) [*Abuzul de putere sau abuzul de serviciu*] din Codul penal.

4. Sentința primei instanțe a fost contestată în ordine de apel de către Vasile Nicoară, avocatul inculpatului. În cadrul examinării apelului, acesta a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 327 din Codul penal.

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

5 Prin încheierea din 9 octombrie 2017, instanța de apel a dispus ridicarea excepției de neconstituționalitate și transmiterea sesizării Curții Constituționale pentru soluționare.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției (republicată în M.O., 2016, nr.78, art. 140) sunt următoarele:

Articolul 1 Statul Republica Moldova

„[...]”

(3) Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sunt garantate.”

Articolul 22 Neretroactivitatea legii

„Nimeni nu va fi condamnat pentru acțiuni sau omisiuni care, în momentul comiterii, nu constituiau un act delictuos. De asemenea, nu se va aplica nici o pedeapsă mai aspră decât cea care era aplicabilă în momentul comiterii actului delictuos.”

Articolul 23 Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„(1) Fiecare om are dreptul să i se recunoască personalitatea juridică.

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova nr.985-XV din 18 aprilie 2002 (republicat în M.O., 2009, nr.72-74, art.195) sunt următoarele:

Articolul 126 Proporții deosebit de mari, proporții mari, daune considerabile și daune esențiale

„[...]”

(2) Caracterul considerabil sau esențial al daunei cauzate se stabilește luându-se în considerare valoarea, cantitatea și însemnătatea bunurilor pentru victimă, starea materială și venitul acesteia, existența persoanelor întreținute, alte circumstanțe care influențează esențial asupra stării materiale a victimei, iar în cazul prejudicierii drepturilor și intereselor ocrotite de lege – gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

[...]”

Articolul 327 Abuzul de putere sau abuzul de serviciu

„(1) **Folosirea** intenționată de către o persoană publică a **situației de serviciu**, dacă aceasta a cauzat **daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice**,

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de pînă la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.

(2) Aceeași acțiune:

b) săvârșită de o persoană cu funcție de demnitate publică;

b/1) săvârșită din interes material, în scopul realizării altor interese personale sau în interesul unei terțe persoane;

c) soldată cu urmări grave

se pedepsește cu amendă în mărime de la 1350 la 2350 unități convenționale sau cu închisoare de la 2 la 6 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 5 la 10 ani.

[...]"

8. Prevederile relevante ale Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale (încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIII din 24 iulie 1997) sunt următoarele:

Articolul 7

Nici o pedeapsă fără lege

„1. Nimeni nu poate fi condamnat pentru o acțiune sau o omisiune care, momentul în care a fost săvârșită, nu constituia o infracțiune, potrivit dreptului național sau internațional. De asemenea, nu se poate aplica o pedeapsă mai severă decât aceea care era aplicabilă în momentul săvârșirii infracțiunii.

2. Prezentul articol nu va aduce atingere judecării și pedepsirii unei persoane vinovate de o acțiune sau de o omisiune care, în momentul săvârșirii sale, era considerată infracțiune potrivit principiilor generale de drept recunoscute de națiunile civilizate.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. În motivarea excepției de neconstituționalitate, autorul sesizării susține, în esență, că prevederile art. 327 alin. (1) din Codul penal nu sunt previzibile și accesibile, deoarece nu se raportează la o sferă normativă concretă, iar în consecință organele de urmărire penală și instanțele de judecată pot aplica norma menționată în cazurile când persoana publică a încălcat prevederile unui regulament adoptat de Guvern sau prevederile unei fișe de post.

10. În acest sens, autorul sesizării susține că prevederile contestate nu corespund Convenției Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, care stabilește la art. 19 că abuzul în serviciu este un act cu încălcarea legii.

11. La fel, autorul excepției menționează că prevederile art. 126 alin.(2) din Codul penal operează cu criterii vagi și imprevizibili pentru evaluarea caracterului considerabil sau esențial al daunelor, și în

DECIZIE DE INADMISIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

consecință, aprecierea urmărilor prejudiciabile ale infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) rămâne la liberul arbitru al acuzării de stat și al instanței de judecată, apreciere care rămâne a fi exclusiv subiectivă.

12. De asemenea, se menționează că art. 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal, care prevede o altă modalitate a urmărilor prejudiciabile, și anume „urmările grave”, prin conținutul lor ambiguu oferă organelor de urmărire penală și instanțelor de judecată discreția de a îngloba în noțiunea respectivă situațiile și împrejurările nereglementate de legiuitor.

13. În acest context, potrivit autorului excepției, prevederile contestate încalcă prevederile articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 22, 23 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

14. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

15. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în speță a Codului penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002, ține de competența Curții Constituționale.

16. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, fiind ridicată de către avocatul Vasile Nicoară în dosarul nr. 1a-1159/15, aflat pe rolul Curții de Apel Chișinău, este formulată de subiectul abilitat cu acest drept, în temeiul articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituție, astfel cum a fost interpretat prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016, precum și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională.

17. Curtea relevă că prerogativa de a soluționa excepțiile de neconstituționalitate, cu care a fost investită prin articolul 135 alin.(1) lit.g) din Constituție, presupune stabilirea corelației dintre normele legislative și textul Constituției, ținând cont de principiul supremației acesteia și de pertinenta prevederilor contestate pentru soluționarea litigiului principal în instanțele de judecată.

18. Examinând excepția de neconstituționalitate, Curtea reține că deși prin încheierea instanței se solicită controlul constituționalității prevederilor articolului 327 din Codul penal în ansamblu, totuși, autorul excepției în motivarea sesizării s-a referit, în esență, doar la textele „Folosirea [...] situației de serviciu” și „daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice” de la alin. (1) al art. 327, precum și la prevederile lit. c) din alin. (2) al aceluiași articol.

19. Curtea observă că autorul excepției susține că prevederile legale contestate sunt contrare articolelor 1 alin. (3), 4, 7, 22, 23 și 54 din Constituție.

20. În ceea ce privește criticile autorului excepției referitoare la textul „Folosirea [...] situației de serviciu” de la alin. (1) al art. 327 din Codul

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

penal, Curtea reține că prin Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017 a subliniat că **pentru aplicarea normei penale în calitate de ultim resort noțiunea „situația de serviciu” din elementul material al infracțiunii „abuz de putere sau abuz de serviciu” de la articolul 327 din Codul penal trebuie analizat doar prin raportare la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.**

21. În același timp, Curtea a menționat că **nu orice încălcare a prevederilor unei legi poate atrage răspundere penală pentru abuz de putere sau abuz de serviciu.**

22. În acest context, Curtea a notat că ține de competența organelor de urmărire penală și a instanțelor de judecată să aprecieze dacă încălcarea atribuțiilor (drepturi și obligații) deduse din prevederile unei legi **corespunde unei asemenea severități**, încât aplicarea prevederilor art. 327 alin. (1) din Codul penal **să intervină în calitate de ultim resort**. De asemenea, Curtea a menționat că raportarea la prevederea normativă încălcată trebuie realizată în ipoteza analizei gradului de intensitate al încălcării atribuțiilor prestabilite prin administrarea probelor plauzibile.

23. Cu referire la textul „*intereselor publice*” de la alin. (1) al art. 327 din Codul penal, Curtea reține că dispozițiile criticate au fost declarate neconstituționale prin Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017.

24. În partea ce ține de criticile autorului excepției care vizează textul „*daune în proporții considerabile*” de la alin. (1) al art. 327 din Codul penal, Curtea relevă că în Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017 a statuat că legiuitorul a instituit la art. 126 alin. (2) din Codul penal criterii subiective de delimitare între daune „*considerabile*” și daune „*esențiale*”, care se apreciază doar în funcție de însemnătatea bunurilor pentru victimă și alte circumstanțe care influențează starea sa materială.

25. În acest sens, Curtea a subliniat că, în exercitarea competenței de legiferare în materie penală, legiuitorul trebuie să țină seama de principiul potrivit căruia incriminarea unei fapte trebuie să intervină ca ultim resort în protejarea unei valori sociale, ghidându-se după principiul „*ultima ratio*”. Curtea a reținut că, din perspectiva principiului „*ultima ratio*” în materie penală, **nu este suficient să se constate că faptele incriminate aduc atingere valorii sociale ocrotite, ci această atingere trebuie să prezinte un anumit grad de intensitate, de gravitate, care să justifice sancțiunea penală.**

26. Așadar, având în vedere că sarcina de a reglementa gravitatea vătămării rezultate din comiterea unei fapte penale și valoarea pagubei revine legiuitorului, Curtea a statuat că **până la instituirea de către legiuitor a unui prag valoric al daunelor esențiale și considerabile mărimea acestora va constitui limitele care se încadrează între daunele în proporții mici și daunele în proporții mari.**

27. În același timp, referitor la urmările prejudiciabile cauzate „*drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*”, în hotărârea enunțată, Curtea a reținut că prevederile art. 126 alin. (2) din Codul penal stabilesc că pentru evaluarea caracterului

DECIZIE DE INADMISSIBILITATE A SESIZĂRII NR. 140G/2017
(ABUZUL DE PUTERE SAU ABUZUL DE SERVICIU)

considerabil al prejudicierii acestora urmează a fi luat în considerație gradul lezării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

28. Cu referire la contestarea dispozițiilor cuprinse la lit. c) de la alin.(2) al art. 327 din Codul penal, Curtea relevă că în jurisprudența sa a statuat că „urmările grave” constituie o circumstanță agravantă, prevăzută de art. 77 alin. (1) lit. b) din Codul penal, circumstanță care urmează a fi apreciată de instanța de judecată reieșind din faptele particulare ale fiecărui caz în parte (*DCC nr. 95 din 21 septembrie 2017, § 27*).

29. Prin urmare, Curtea reține că atât soluția, cât și considerentele din Hotărârea nr. 22 din 27 iunie 2017, Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017 și Decizia de inadmisibilitate nr. 95 din 21 septembrie 2017 sunt valabile și aplicabile și în prezenta cauză.

30. Având în vedere identitatea de obiect, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate urmează a fi declarată inadmisibilă.

Din aceste motive, în temeiul articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională, articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale și al pct. 28 lit. b) din Regulamentul privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate:

- a textelor „*Folosirea [...] situației de serviciu*” și „*daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice*” de la alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002;

- a articolului 327 alin. (2) lit. c) din Codul penal al Republicii Moldova nr. 985-XV din 18 aprilie 2002,

ridicată de către avocatul Vasile Nicoară în dosarul nr. 1a-1159/15, pendinte la Curtea de Apel Chișinău.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Tudor PANȚÎRU

Chișinău, 15 decembrie 2017

DCC nr. 121

Dosarul nr. 140g/2017